

Д Е Н Ъ

НАУЧНО-ПОЛИТИЧЕСКО СПИСАНИЕ.

ИЗЛАЗЯ ВСЪКА СРЪДА.

Подписанията за ДЕНЬ биватъ годишни и ще са предплащатъ. Тъ захващатъ при влизаньето на всѣкой мѣсець. Годишнината за на всѣкъ годъ въ Турската Държава е четори (4) сребърни моделадиета, а за на всѣкъ годъ въ Държавата, една златна турска лира. Настоящицитъ сж отговорни за стойността на листоветъ, за които сж тѣ поръчалъ. За вѣсти и за други частни помѣствания, ще са плаща по 3 гр. на реда.

Писма, статии, дописки и вѣщико що са отнася до уредничеството и управлението на ДЕНЬ, ще са испраца на право до Ступенина да Списањето: П. И. Каралетрова, въ Цариградъ за Асмагалъ, Чауѣбаши, 6. — Писма, не освободени отъ пощенски разности и безъ подписка, никакъ не са приематъ. — Испрацицитъ за обнародванье писма или други записки, били тѣ обнародвани или не, не са връщатъ назадъ.

УЧИТЕЛСТВОТО И СВЕЩЕНСТВОТО.

Въ срѣдата на единъ народъ са намѣрватъ нѣкои личности, които съ височината на своя умъ, съ твърдостта на своя характеръ и съ постоянността на своята воля умѣятъ да схванѣтъ теченьето на жизненитъ питанья въ обществото, умѣятъ да придадѣтъ на тѣзи питанья особита посока и да ги водятъ споредъ своето разбиранье. Истина е, че всѣки членъ отъ обществото има за длъжностъ да земе сериозно участие въ всички общественни питанья. Но тоже е положителна истина, че рѣдки нѣкои хора са поевяватъ изъ помежду съставнитъ части на този народъ, такъвизъ хора, които **исключително сж** посветени само и само на една голѣма идея за добротестината на своитъ. Такъвизъ личности ний можемъ да назовемъ двигатели въ народния животъ, защото тѣ съ своето влияние, съ своитъ залѣганья уштваватъ народния животъ къмъ извѣтна цѣль. Казвами къмъ извѣтна цѣль, защото въ тѣзи личности, каквито сж съществували во всѣки народъ и во всѣко време, едни сж били народни добротесторници а други народни злоупотребители. Едни сж извършили своето призвание като са обезсмъртили името си за най-далечното потомство, а други въ името на народното добро издали са общата работа, дѣйствували са въ полза на неприятеля, вредили сж интереситъ народни и слѣдователно забѣлѣжили са паметта си съ черни бои. Имената и на първитъ и на послѣдитъ са забѣлѣжаватъ, съ тѣзи само разлика че първитъ са хвалятъ и славятъ, а другитъ са кълнятъ и всѣкого отвращаватъ. Първитъ са зовѣтъ съ хубавото име двигатели и народни бранители. А отъ тѣхъ личности има потребъа нашия народъ, особито въ днешньо време.

Минутитъ, които прекарвами сж тежки, на народнитъ плещи лежи такава грамада отъ длъжности цото тукъ са иска необикновена, неуморима и съразмѣрна дѣятелность. Намъ сж потребъни хора, които съ своето слово, съ своето дѣло, съ своята самоотвърженость по всички гранки на общественния ни животъ би дали народу една права посока, които би го издигнали изъ тинята, изъ мършавостта, въ която е хвърленъ отъ времето.

Ний всички, казахми вече единъ пѣтъ, трѣба да работимъ споредъ силитъ и

обстоятелствата въ своя кръгъ за приданьето за добротестината на нашата мила татковина. Всички ний и богати и сиромаси, и духовни и мирски, и учители и ученици, и търговци и занаятчи, всички членове отъ различнитъ разреди на обществото имамъ за длъжностъ да помагамъ на народа си.

Но има нѣкои такива, тѣй да кажемъ, съсловия хора, които по особитото положение що държѣтъ въ обществото сж призвани да му бждѣтъ най-близки ръководители и помощници.

Споредъ насъ, учителитъ и поповетъ държѣтъ първо мѣсто между подобнитъ личности. Тѣмъ най-много е паднѣла честта да бждѣтъ тѣсно свързани съ живота на народа. Тѣмъ е най-много наложено да са грижатъ за доброто направление, за умното и разумно вървѣние на този народъ въ пѣтя на истинното добруване.

Ний сми на това мнѣние, че когато учителитъ и поповетъ у нашенско започенатъ да изпълняватъ своитъ обязанности, както трѣба, когато тѣ заотговарятъ на своето призвание, то тогази ще ни поличи, че и ний сми станжли хора за предъ свѣта, хора достойни за името: *човѣци*.

Да казва кой що ще, а ний не разбирами какво ще каже това дѣто нашитъ учители и по-развити попове са извиняватъ съ това, че народа билъ много зеленъ, че той не отбиралъ йоще отъ своитъ интереси, та по тѣзи причина, тѣ не могли да му помагатъ. Това е чисто и просто извинение на хора немарливи, на хора, които не си даватъ трудъ за да викинтъ по отблизо въ сжщността на работитъ. Споредъ мнѣнието на тѣзи прокопсани лица, ний трѣба да чаками народа да са свѣсти и просвѣти, та тогазъ да му са помага. Съ други-думи, сега да не хаемъ никакъ за него, да го оставимъ да си бие главата насамъ и нататкъ, да криви и да са оправя самси, че тогазъ . . . . . когато го видимъ ужъ развитъ, когато земе да разбира отъ интереситъ си, да му поднесемъ заслугитъ си. И не е ли това мудрость! . . . . .

Но шегата на страна. Нашитъ учители и свещеници иматъ еднакви високи и тежки длъжности въ срѣдата на народа особито въ днешньо време. Тѣ сж най-правитъ, най-близкитъ до народната масса. Отъ тѣхъ, тѣзи масса очаква много: освѣтяване, свѣстяване, вразумяване!

И какви работи могатъ да извършатъ нашитъ учители и попове, когато искатъ, когато иматъ присърдце да работятъ! Попа са намѣрва комахай всѣкого въ народа. Той го придружава отъ мекки некѣтъ до дълбока старость. Нему са представятъ много обстоятелства въ които ако на десетъ единъ пѣтъ поиска да ползува тѣзи що го окръжаватъ, пакъ ще имамъ не малки добротворни сътинни.

Трѣбува при това да приложимъ, че не всички попове за сега могатъ отговори на високото си посланье. Дольно, ниско е нашето свещенство по селата, дольно и ниско е то йоще изъ много градища въ нашенско. То нема ни идея даже за това което е длъжно да работи. Попството за попа е като единъ занаетъ за поминѣтъ и за работенъето на този занаетъ той не умѣе да употребява други орждия освѣнъ требника, евангелието и спитрахиля си . . . . .

Отъ тукъ става ясно, че голѣма потребъа е да приготвимъ добри свещеници за себе; да си набавимъ такъвизъ попове които да бждѣтъ дѣйствително: *свѣтлина за свѣта*.

Не по-малко може да послужи учителя въ народната срѣда. Не по-малко е и той въ право досѣганье съ народната масса. И хвала на тѣзи отъ учителското съсловие людие, които сж помжчихъ да отговарятъ на своето призвание, не-малко хубави бѣлѣзи сж плодъ отъ тѣхнитъ трудове! Малцина сж ратницитъ на ученето въ нашенско, малцина сж тѣзи самоотверженни апостоли на науката, малцина сж тѣзи распрестранители на свѣтлината, които сж си сторили трудъ да послужѣтъ свѣтно народу. При всичко това учителитъ сж направили най-грамадни заслуги на нашата татковина, заслуги които сж издигнали твърдѣ много дѣйцитъ предъ очитъ на потомството, услуги, които и самата история не ще премълчи. Трѣба да си исповѣдами обаче, че учителството ни не е на всѣкъдѣ така пъргаво и работливо, както го изискватъ времената.

Това обаждами ний публично на нашитъ учители и ги молимъ да поразмислятъ върху длъжноститъ си. Нека сами са попитатъ извършилили са полвината отъ онова, което надлѣжи да извършатъ. Нека сами си отговарятъ на това питанье.

Преди да свършимъ ний има да имъ кажемъ:

« Отъ тѣхъ зависи твърдѣ много бжд-

нината на народа ни. Тъмъ предлежи да приготвятъ граждани за българското общество. Каквито сж дългата имъ, таквизъ ще бждътъ и плодоветъ имъ.»

ПО ПГИЕНАТА.

За дълготрайността на живота.

I.

Отъ онъзи минута, когато разумното същество, човѣка, е ималъ право да земе едно мѣсто подъ слънцето, предъ него са е исправила една дадена задача: законното траене на човѣшкия животъ на земята. Самси дѣдо Адамъ, въ срѣдъ земния рай, е питалъ съвѣтъта си и е желаялъ да узнае защо човѣкъ, като идва на този свѣтъ и са облича въ една форма, която трѣбува да изчезне. На това дѣдово Адамово питање, природата е посочила своето дѣло и той можилъ да прочете съ неизгладими слова «че долу на земята всичко са преобразява, а нищо не са губи.»

Тъзи математическа истина е била во всѣко време предметъ на сериозни зацмивания отъ страна на ученитѣ и на физиолозитѣ. Нанстина, физическата наука ни доказва съ сладкостюмността на дѣлата, че специфическата първобитна тежина на нашата сфера, нито са уголъмява, нито са смалява и че веществото отъ което е съставена, не може никога да измѣни или преправи своитѣ качества и своитѣ първородни свойства.

Ето това сж необходимитѣ условия за съществуването на свѣта, въ които ний сме са родили.

Явлението, което поразява всѣкой денъ нашия умъ, е постоянното порастяње на твърдата частъ на нашия глобусъ. Едно просто геологическо прегледяване доказва че земната кора непрестанно са уголъмява; че това уголъмяване на закоравѣлитѣ вещества става като са зема отъ воднитѣ и въздухообразни вещества и че най-послѣ тъзи работа са извършва чрезъ посредството на живитѣ същества. Тукъ сме длъжни да приложимъ, че подъ името живи същества, сж разбиратъ онъзи които са раждатъ, растатъ и послѣ умираатъ, каквото сж различнитѣ животни и растения.

Когато е тѣй, знайте че скелетитѣ на живитѣ същества образуватъ различнитѣ пластове отъ кората на нашата сфера.

Чрезъ тъзи физически и физиологически преговори, лесно може да са изучи крайната цѣль на нашия свѣтъ: съвършенното ствърдяване на въздухообразнитѣ и водни вещества, отъ които е съставена вселенната.

Ний не можемъ да предвидимъ какво може да стае подиръ съвършенното ствърдяване на земното кълбо, но положително са знае че нашата планета е осждена да претърпи този фаталенъ законъ. Отъ какъ стигне послѣдния степенъ отъ своето вкисване (оксидасионъ), това тѣло ще да сбере, може би, въ себе толкозъ силна топлина, цото отъ тъзи топлина твърдото вещество може да земе пакъ първобитното си въздухообразно състояние; подиръ това природата ще предприеме своята работа.

И нанстина, може ли нѣкой ни увѣри

че свѣта, който населявами ний днесъ, не е претърпѣвалъ и други пжтъ това преобразяване?

Това, което ний съгледвами въ живота на *макро-козмоса* (голъмий свѣтъ), става тѣкмо тѣй въ *микро-козмоса* (мѣничкия свѣтъ, човѣка). Живота на човѣка не е ли изложенъ на фаталния законъ на ствърдяванетоъ?

Тъзи операция са извършва и въ насъ безъ да са сътимъ ний. Въ течението на човѣшкия животъ, организма е подчиненъ на едно бавно ствърдяване и ний престанвами да живѣемъ въ онзи денъ, когато органическото ствърдяване е стигнжло своя послѣдненъ степенъ.

Коетъ ще каже, че природната смъртъ не може да дойде освѣнъ въ едно определено време, подчинено на нѣкои обстоятелствени причини. Колкото за тъзи причини, трѣбува да ви кажж че тѣ сж пораждатъ споредъ различнитѣ занимания и мѣста, дѣто живѣятъ хората.

Споредъ научни пресмѣтнувания, човѣкъ, освѣнъ нѣкои непредвиджани случаи, трѣбува да живѣе поне най-малко сто години. Но статистиката ни доказва че това траене на живота не са постига никога. Съ исключение на нѣкои личности, всички жители на нашата земля иматъ единъ късотраенъ животъ.

Въ нашитѣ дни човѣка са е преобразилъ преди определеното отъ природата време, защото изобцо на седемдесетъ години, той е вече престарѣлъ, прегърбенъ подъ товара на немощта и на всѣкакви органически болести. Ако таквизъ хора доживѣятъ до осемдесетъ години, тѣхния животъ е окаяненъ, злочестъ и достопажителенъ. По-добръ да го немаше такъвъ животъ.

II.

Отъ най-отдалеченитѣ времена, работницитѣ на науката сж търсили да рѣшатъ задачата за дълготрайността на човѣшкия животъ; но тѣхнитѣ усилия сж дали неположителни сътнини. Впрочемъ, това не обезкуражи твърди и постоянни нѣкои людѣ и, може да са каже, че приближаваши къмъ окончателната цѣль.

Преди десетъ години, нанстина, профессора Полли, въ Миланъ, тури основитѣ на едно ново медицинско учение, което е познато подъ името *зимология*, сирѣчь наука за кипѣнето въ живия организмъ.

Като положи единъ пжтъ законитѣ на тъзи наука, профессора предприе множество опити върху разни домашни животни, опити, които, казватъ, потвърдили во всѣка точка учението на немурниия италиански медикъ.

На 1864, той обнародва едно списанье, въ което излагаше своята доктрина, подкрѣпѣна на неопровержими факти. Това списанье причини голѣмъ шумъ въ лѣкарския свѣтъ и извика едно много голѣма критика. Най-подиръ рѣшихж да повторятъ опититѣ на Полли и да введжтъ терапевтико-зимологическата система въ много болници. Сътнинитѣ бѣхж сжщитѣ, и дойдохж да потвърдятъ първитѣ. Отъ тъзи минута зимологията зе мѣсто между доказанитѣ истини.

Подиръ обнародванетоъ на това учение, профессора продължи своитѣ физиологически и терапевтически преговори, които показаж на свѣта зимологичес-

ката наука и дѣйствителността на нейната предпазителна и лѣчителна система.

Лѣкарствата на Полли сж твърдѣ невинни; човѣкъ може да ги употребява презъ всички си животъ безъ никакво дотегване. Тѣхното дѣйствие е да забавятъ вкисването на нашия организмъ, и да го предвартятъ отъ влиянето на вреднитѣ испарения и миризми.

Както са вижда, тъзи метода е най-дѣйствителната за продължаванье живота, защото ако края на човѣка има за причина вкисването на тѣлото, да забавимъ това вкисване ще каже да забранимъ предвременната смъртъ и да задържимъ организма въ едно колкото са може по-правилно състояние.

За да потвърди тъзи своя теория, прочутия профессоръ е направилъ опити върху здрави хора, като поченжлъ отъ себе си; сътнинитѣ сж дошли да подкрѣпятъ учението му, защото всички, които сж употребявали лѣкарствата на Полли, казватъ, сж наслаждавали на прекрасно здравье.

«Системата на Полли е твърдѣ проста, казва единъ докторъ: трѣбува да са зема заранъ въ една чаша чиста вода 10 грамма нѣкаква соль съ основанье на сѣриста кислота (*acige sulfureux*), напиримъ *sulfite de soude* или *sulfite de magnesie*.

За да са избѣгне всѣки лошъ вкусъ, профессора е направилъ особити хапове отъ скулфити, които са гълтатъ лесно-лесно. При това, който зима тъзи хапове нема потреба да промѣнява обикновенния редъ на живѣянето си; самъ той не трѣбува да яде кисели нѣща до шесть часа и никакво ястие до единъ часъ, подиръ зомането на хаповетѣ.

Това химическо приготвяние съдържж чудесното свойство да запазва тѣлото отъ нападането на епидемически и прилъчкиви болести и да закѣсѣва ствърдяването на тѣлото, ствърдяване, което е единственната причина на природната ни смъртъ.»

ПО ЗЕМЕРАБОТЕНЬЕТО.

За глината.

III.

Чистата *глина* или глинозема е такъвъ вещество, което става отъ съединението на рудата *глиний* съ много пространения въ природата газъ *кислорода*. Единичката руда, глиния въ природата отдѣлно са намѣрва, но съединена съ кислорода и съ други вещества образува земята толкозъ полезна въ много отношния. И нанстина, кой не знае, че отъ глината правятъ кирпичи, отъ глината правятъ сеждове и пр. Но освѣнъ това глината особито е важна за това, защото тя е най-добра за обработване, за оране.

Глината са намѣрва размѣсенна съ отайки на дъното на рѣкитѣ, на езерата и на богатата; като има свойцината да не пропуска водата, глината служи за завардането на водата на земната повърхнина. Глината е много распространена на земния шаръ; намѣрва са комахай во всички страни и при това обикновенно на самата земна повърхнина; намѣрва са йоще въ разни видове

отдълно и смѣсена съ други руди и минерали во видъ на земя и во видъ на камъкъ; въ послѣдния случай образува глиннети пластове (катове). Но най-много полза глината ни принася въ видъ на земя, т. е. когато е рохка и трошлива масса, която са познава по това, че има особита миризма, която са зове глиннеста, силно попива водата, но веднъждъ приеме ли едно извѣстно количество вода, вече не я пропуска; освѣнъ това тя има свойщината да лѣгне о езика. Глината, като земя, не е прозрачна; смѣсенна съ вода тя става мека, и йоще жилава или *еластична*. Поради това отъ глината може да са правятъ веѣкакви сѣждове и други прѣстѣяни нѣща. Онѣзи земя, въ които има много глина, са зове глинна или клисавица; по нѣидѣ я зовѣтъ желтопрѣстица или бѣлопрѣстица по причина на нейната боя, която бива бѣла, желта, черна или зеленикава.

Ако отъ глината са извади водата, тя са стискава, а отъ топлината твърдѣе. Колкото за това, дѣто т яе желтеникава или червеникава, то зависи отъ присѣтствието въ нея на окисъ отъ жельзо. Глината са образува отъ разлаганьето на различни скали, въ които са намѣрва минерала полеки шпаты, състоящи отъ гранитъ, порфиръ и други таквизъ. Като знаемъ пѣкъ, че тѣзи скали са разрушаватъ и извѣтряватъ токо на своята повѣрхнина, то става доволно ясно, защо глината най-често са намѣрва по повѣрхнината на земното кълбо во видъ на чиста земя или въ смѣсъ съ пѣсъкъ и гнилъ (прегной).

Но хайде по-напредъ да разгледаме каква полза са извлѣча изъ глината въ земнолюбовието, та че тогазъ да са запознаемъ съ нея като съ орна земя. Глинитъ биватъ отъ различни видове и между тѣхъ най-добрата е *фарфоровата* или *каолинъ*. Тѣзи най-чиста глина е отъ полеви шпаты и има бѣла боя. Китайцитъ най-напредъ са захванжли съ нея занятии сирѣчь да правятъ отъ глината фарфорови сѣдове (чени, бѣли пняти). Но фарфоръ са намѣрва не само въ Китай; има го йоще въ Русеня и въ Финляндия. Въ Европа едвамъ на 1706 година случайно са научили да работятъ фарфора и това откритие го направи единъ нѣмецъ, който както много други дълго време са мѣчаше да направи злато отъ другитъ прости руди.

Най-напредъ фарфоровата земя не е лѣпкава, не е ластична, за това нея нѣколко пѣти промиватъ и дълго време я оставятъ да стои въ влажни изби и зпмници. Подиръ това, размѣсятъ съ глината *плавень* (поливъ), който състои изъ полеки шпаты, кремий и гипсъ въ прахъ; тогазъ отъ нея правятъ сѣдове, които изсушаватъ на отворенъ въздухъ и послѣ ги опичатъ въ нещъ. Подиръ опичаньето на сѣдветъ, поливатъ ги съ *поливъ* или съ глечъ; за това зематъ сѣщия плавень, който разтопяватъ въ вода и съ него поливатъ сѣдветъ. Когато изсѣхнѣтъ турятъ ги за допичане въ друга пещъ, много силно запалена, сгорѣщена; тозъ пѣти полива прониква глината, сѣжда става якъ, набитъ и вече не пропуска презъ себе вода. По нѣкога на сѣдветъ не турятъ поливъ, а направо изъ едната пещъ прекарватъ ги въ другата; такъвъ фарфоръ безъ блѣкавость и са зове *бисквитни*.

Бойтъ за живописьта на фарфора са размѣсватъ съ дребенъ прашецъ отъ стѣклянъ съставъ и са правятъ съ едно лѣпливо масло. Като са тури въ пещта сѣжда, маслото излиза и стѣкляния съставъ са споява и укрѣпява бойтъ на фарфора.

Напротивъ свойщинитъ на фарфора, обикновенната глина е много еластична и може да зема каквато форма й дадемъ. Тя бива ту желта, ту зелена, а често бива смѣсенна и съ пѣсъкъ. Отъ нея освѣнъ кирпичи, тухли и кирамиди правятъ и веѣкакви фигури, статуи и различни сѣждове.

Извѣстно е освѣнъ това, че глината са употребява и като строително вещество, сирѣчь като кересте за градежъ. Има таквизъ мѣста дѣто поради нѣманье на други материалъ, отъ глина изсушена на слънцето, правятъ стѣни и цѣли къщи, а другадъ, както напримѣръ и по насъ, размѣсенна съ слама или както казватъ по нѣкои мѣста съ *мъкина*, глината са употребява за мазанье на разрозитъ на стѣни и плетица.

Най-подиръ, дължни сме да ви кажемъ че освѣнъ споменатитъ, глината има йоще едно употребление, което е доволно странно, то е дѣто тя служи за храна на нѣкои дивни народи, които нѣматъ що друго да ядатъ. На примѣръ въ Африка, по брѣговетъ на рѣката Орекоко, племето на Оттомацитъ вде тлѣстата и малко жельзиста глина, като я наквасятъ у вода. Тѣ изядатъ на день по фунтъ (около 175 драма) глина. Тунгузитъ въ Сибиръ, Камчадалитъ и Русситъ даже които живѣятъ въ Камчатка, когато нѣматъ сполука въ риболовството, вѣдѣтъ сѣщо така *глината*, що са зове *теклива*. Тамъ тя е извѣстна подъ името *кядлива прѣстъ*, сирѣчь такъваз земя, която може да са вѣде.

До пѣти азъ ще са повѣрнѣ да ви поговорѣхъ за глинестата почва въ отношение къмъ земеработеньето, защото тозъ пѣтъ, ако продължѣ, разказа ни ще стане много дългъ.

ЗАМИНАЛАТА ГОДИНА И ИДУЩАТА.

«Като започваме вече новата година, не ще бжде, мислимъ, излишно да хвърлимъ единъ кратакъ поглѣдъ на миналата и идущата години да поразгледаме на кратко вещественното състояние на нашия народъ. Най-напрѣдъ трѣба да са запитае: какъ сме започели по-много-то отъ насъ новата година, какъ ще я преминемъ и какъ ще дочакаме идущата нова година? Отговора на тѣзи питання не е твърдъ отъ благоприятнитъ, като знаемъ *берекетъ* и *алживершиитъ* въ послѣднитъ минали години:

Ако речемъ да сравняваме послѣднитъ минали години съ по-предиднитъ, ние ще намѣримъ, че отъ година на година нашето вещественно състояние бива се повече и повече несосно и лоше; виждаме, че сиромашията зима по-гольми размѣри почти во всички класове на народа; виждаме, че оплакванията отъ нѣманье берекетъ, алжпш-вершини и пр. непреставатъ да са чуватъ на веѣкадъ почти изъ татковината ни. Послушайте отчаятелния гласъ на добруджанскитъ селени, жетвитъ на които отъ нѣколко

години насамъ никакъ ги не бива! А и колкото храна иматъ немогатъ да видятъ никаква облага отъ нея. Ето що прочитае въ една дописка отъ Тулча, помѣстена въ *Источно Време*: « . . . . Продажби слаби, пари нема. Житото са продава 20—25 гроша цариградското кило, а ячмика 10—11 гр. Селенитъ сж умислени. Стоката имъ не минава, а пари искатъ отъ тѣхъ сѣки часъ. За да платятъ много селенитъ си испраздниха хамбаритъ до зърно. Изобилнето малко улеснение докара на селското население, едно защото послѣднето много бѣше дължно и всичко отиде срѣщу борчъ, друго защото малко бѣше са сѣяло. Борчали и безъ добитакъ, какво ще ти посѣятъ? Житото даде на кило 15—20 кила, но колко кила бѣха посѣли повечето селени? . . . . « И отъ Разградско са оплакватъ, че по причина на града, който лѣтосъ убилъ сѣидбитъ имъ, нѣмале достаточна храна както на прехрана, тѣй и за сѣме. Подобни жалостни вѣсти и оплаквания са чуватъ отъ по-много-то мѣста на нашата татковина. Жалостно е, наистина, нашето вещественно състояние, което не клони твърдъ скоро на подобряване. Жално е да гледа човѣкъ, когато минава презъ селата, какъ мисирницата сж праздни или сж слаби и незозрѣли полвинъ зѣрнати кочани, а нѣкои и по-малко. Това ние забѣлѣжихме лѣтосъ като пѣтувахме. Сжщото е почти и съ всичкитъ други сѣидби, както и съ лозята. Ами какво да кажемъ за храната на добитака? Сѣкиму е почти познато, че тѣзъ годишната храна за добитака е много кътъ; но безъ храненъ добитакъ, който е, тѣй да кажемъ, най-необходимъ, и безъ който не може нито да са помисли за ступанство, — никой ступанинъ не може да върши никаква работа. Едно зло ражда друго, а това — трете и тѣй нататакъ.

При токовато състояние на работитъ не трѣба да са чудимъ, защо расте сиромашията измежду народа отъ день на день се повече и повече. Ами какво ще бжде на пролѣтъ, когато са свѣрши и онази малко храна, що иматъ нѣкои едвамъ да са исхранятъ поне до това време, а нѣкои вече отъ сега сж свѣршили хранитъ си; и какво ще правятъ безъ семе, безъ пари и безъ добитакъ?

Ами ако са притурятъ при това и даночитъ? Отъ казанното до тука са разбира, че идущата година не ще бжде твърдъ отъ най-добритъ, ако работитъ отиватъ се тѣй.

Питанье е сега, какъ може са помогне на народа?

Ние прочитае въ цариградскитъ вѣстници, че въ тулчанско и другадъ, дѣто не останало храна за семе у селенитъ, шѣло да имъ са помогне съ храна отъ нѣкои царски *ушури*, за което и тулчанския мютесарифинъ е направилъ вече рапортъ за колко кила трѣба. Тази мѣрка на честното правителство е една отъ благоразумнитъ. Но работата е, че трѣба да са побърза съ това, защото въ противенъ случай бѣднитъ селени ще бждатъ принудени да си продадатъ добитака, безъ който не можтъ, както терзия не може безъ иглата, и ще дадатъ мило за драго само и само да прекаратъ зимата. Ами на пролѣтъ? Тогава съ скръстени рѣцѣ. Отъ горния отломакъ на тулчанската дописка ясно

са види, че испраздненитъ хамбари не даватъ на селенитъ да съятъ много храна. Но ако селенитъ сж сиромаси и бѣдни, то другитъ — гражданитъ — не могатъ да бждатъ по-добри. Може ли да ни увѣри нѣкой, че ако селенина, орача, ме е въ добро състояние, ако той е крайно бѣденъ, ако той нема съ какво да са прѣхрани, то гражданинна, търговеца и занаетчията ще могатъ охолно да живѣятъ, да добруватъ и пр.? Не вѣрваме. Ако селенина гладува, ако той бѣдствува и страда отъ сиромашията, то, безъ съмнѣние, не ще бжде добръ нито на гражданинна, нито за всички други. Селенина е който храни всички. Земледѣлието (то е основата, темела на народното обогатяване), търговията (ако можемъ каза, че и ние имае търговия) и индустрията (която токо-речи немаме) сж тритъ, които могатъ повдигна веществено единъ народъ. Но у насъ, — както казахме — не е усъвършенствувано нито едно отъ тѣзи три главни извори за народно обогатяване. Казахме, че отъ година на година ние сѣ повече и повече осиромашаваме. Като е тѣй, трѣба ли да чакаме да дойде ножа до кокала, че тогава да търсимъ лѣкъ (цѣръ) на злото? Трѣба и време е вече да промислимъ, и ние сами за подобряването на вещественното си добросъстояние, защото ако я карами се тѣй, както сме я карали до сега, то и идущитъ години не ще бждатъ по-добри за насъ.

Ние сме говорили и други пѣтъ, какво трѣба да правимъ, за да подобримъ вещественното си състояние, но и за наирѣдъ не ще престанемъ да показваме пѣтя, въ който трѣба да тръгнемъ, — пѣтя, въ който сж вървеле и върватъ другитъ напредилни народи, които са славятъ днесъ съ искусства, съ художества и съ богатства. Защо да не послѣдуваме ние тѣзи народи въ онова, което е полезно за насъ? Пѣтя за насъ е изравненъ и нечистенъ отъ трънето, изцеква са само да вървимъ по него.

Видѣхме, че миналата година не бѣше твърдѣ отъ добритъ отъ къмъ изобилието и алжшъ-веринитъ; колкото за идущата година има надѣжда, че сѣдбитъ, хранитъ ще бждатъ по-добри; защото валѣ доста снѣгъ почти на всѣкадѣ, а снѣга е добротворенъ за сѣдбитъ. Но какво ще ти стори сичко това, когато са е сѣяло малко? Като е тѣй, трѣба ли да са помогне на селенитъ съ време или не?» (Ступанг.)

НОВИ СПИСАНИЯ И КНИГИ.

Физиологически писма отъ Карла Вогта, I томъ на 8-на; Ренвимъ. — Прочутия Женеvesки професоръ, Карлъ Вогтъ, е единъ отъ онѣзи съвременни учени мъжъе, които иматъ вѣщината да пишатъ достѣпно и вразумително за популяризуването на науката. Новитъ му сега издадени: *Физиологически писма* е книга отъ голѣма важность, отъ високо достоинство. Тя е написана тѣй що поучава безъ да уморява читателя. Книгата не е нѣкое пълно ръководство; на автора са е трудилъ да расправи въ нея по единъ най-ясенъ начинъ тѣзи факти отъ физиологическата наука, които сж

вече придобити за науката и сѣтнинитъ отъ тѣзи факти.

Учений натуралистъ-физиологъ е умѣилъ да отговори удовлетворително на много питання въ физиологията. А всичко е изложено така ясно щото читателя усѣща една приятность при четенъето на *Физиологически писма*.

Ако извѣтявами за тѣзи книга, която е излѣзла сега на скоро на френски, нашето намѣрение е да я посочимъ на нашитъ преводачи и списувачи. Преведанъето на една такваз книга ще бжде за голѣма полза на нашия народъ.

Намѣето да давами народу всѣкакви бабини дивотини, намѣето да му превождамы «Душици» и подобни нравственни приказки, не е ли по-умно и по-полезно да му набавимъ таквиз книги, отъ прочитанъето на които той би извлѣкълъ здрава храна за своя гладенъ стомахъ.

Времето, врачното онова време, когато въ нашата книжнина можаше да са отива баша-бозушки, премина. Днесъ всѣки преводачъ и списувачъ е отговоренъ за своя трудъ предъ безпристрастната критика, която е на поражданъе въ нашата книжнина.

Всѣки прочее трѣбува да са залови на такава работа, която самъ разбира добръ, която познава че е полезна и умна и която най-послѣ ще може да принесе полза на народа. «Ползата», ето кое трѣба да води нашитъ книжовници въ избора на тѣхнитъ трудове. «Вѣщината», ето мѣрката съ която тѣ трѣбува да мѣрятъ и да предприематъ своето занятие.

Во всѣки други случай, ний сме длъжни да имъ кажемъ че техния трудъ ще бжде ласкателенъ само на тѣхното авторско честолюбие.

ЛАПОНЦИТЪ.

Въ послѣдното време са е държало въ Музея на общепотребителнитъ науки въ Петербургъ една сказка отъ г. Немировичъ Данченко върху Лапония и Лапонцитъ. Въ тѣзи си сказка, младия изслѣдователъ е далъ между другото слѣдующитъ интересни подробности за лапонскитъ племена:

«Лапонцитъ, е говорилъ сказвача, сж народъ тихъ, миренъ и много честенъ. Злодѣйствата и кражбитъ сж твърдѣ рѣдки между тѣхъ; грабежи и убийство за тѣхъ сж непознати нѣща. Въ сичка Лапония е раздѣлена на разни племена, и никой не може да живѣе или да лови ловъ на мѣста, принадлежащи на друго племе. Всѣка фамилия си има една рѣка или нѣкое малко блато за риболовство. На всѣки десетъ години, Лапонцитъ са сбиратъ на диета (суйма) за да си раздѣлятъ изново земитъ. Ако са случи щото двѣ фамилии да искатъ само едно и сж щото мѣсто, диетата заповѣдва всѣка фамилия да го притежава по двѣ години наредъ.

Нравитъ на Лапонцитъ сж твърдѣ чисти; съпружеската невѣрность е нѣщо рѣдко.

Домашни преширни не сжществуватъ, при всичко че често оженватъ млади момчета за стари жени и наопаки. Младитъ руски помичета са женятъ на радо сърдце за Лапонци, но младитъ Лапонки не рачатъ никакъ да са женятъ за Русси. Лапонцитъ сж много предразсѣдливи, но това не имъ прѣчи да тър-

сятъ да са учатъ и да основаватъ училища.

Г. Данченко въ това отношениние е казалъ добротворното влиянье, и въ което извършилъ въ Лапонцитъ единътъ русинъ Георги Тарентневъ, който е е умѣлъ да имъ вдѣхне желанъето да са уа учатъ

МОИТЪ МЪЖИ.

Гърдитъ ми пълни с' чувства многоого силни
Искамъ азъ да викиж отъ сички си си сили,
За да кажѣкъ сѣком' радост и скърънъсрби,
Охъ, радости нѣма повечето сълзи!!!
Всеуе лира земамъ да засвириж с' радостъ,
Прѣситъ ми дрыкатъ сѣ на пуста жж жалост
Пакъ се позасилѣж, теглѣж лжкѣтътътъ сили
За да позасвириж нѣшто по умилно
Нѣма, нѣма пѣсенъ — горки текѣтътътъ сълзи
Скоро ште м' умори тежка жалостъ тѣ тѣзи.
О, ви ми се смѣйте и питате смѣшиноно:
Каква ли го жалба мъжи неутѣшнононо?
Искамъ азъ да кажѣкъ мойтѣ тежки си жалби
Тѣ сж пълни, пълни отъ хорски нещепради
И неправда тѣзи хорска и злоблива
Отъ день-на-день гнжсена и по-злобна сби бива.
Не дѣйте ме пита за моята жалостъ съ
Нѣма да направи никому тя радостътъ.
Дѣ ште време сгодно да засвириж глалалко,
Пѣсенъ ште ви пѣжъ приятно и сладдалко;
Но за сега сички тжжно кѣто плачѣжѣжѣтъ
Весело да пѣжъ тжжнитъ перачѣжѣжѣтъ.
Стара-Загора. П. Пивъвановъ.

ЗА ЗМѢВЕТЕТЪ.

Между спазенитъ у днешнитъ Бѣльлгарни повѣрия за змѣвитъ, ний сме забѣлѣлѣжкитъ и това, че на тозъ свѣтъ имало и има змѣве които либятъ и задирятъ б женскитъ. Но не само момичета, кактото нѣког казуватъ, а и жени, и понеже се рѣдѣвици. — Отъ destino жени които самими сж казвали, че ги са либили змѣви и за които сѣмъ отъ други чувалъ че сѣсж били или сж змѣйски любовници 8-титѣ сж били вдовици, а не помнѣж ни еднаа отъ тѣхъ да е била такваз както нѣког казуватъ, «блѣдна, съ сина кожа и сѣсъ чагави очи,» но всички сж били, шѣлѣлни и свѣжи, само малко замелени и и по нѣкога като прѣхлаенати. Една е само зная жена женена и сѣ дѣца въ е едно село близу при Търново, която ш и подлудъ и ходеше луда защото ѣж змѣй залибилъ.

За тѣзи блѣдни и чамави женскѣжкитъ въ моминския възраст, каквито биватъ б повечето момичета които нематъ редоовното течение на мѣсечинитъ си, казувуватъ наистинж «злинж ги либи,» но того не показва че ги змѣй либи, а ще кажѣе, че ги е свамѣрило болѣеть, която тѣ в не разбиратъ или ако разбиратъ не искекатъ да изявятъ на други. Тука Злина е е олицетворенне на болѣетъта въ видѣ б на зълъ духъ, който са представя всякакога невидимъ, когато змѣвитъ, тѣзи кокоито ги вѣрватъ, си ги прѣдставятъ видими.

Женски змѣви, или змѣвици са е споменуватъ въ нѣкон пѣсени, но и нито въ пѣсенитъ, нито въ преданията сѣсѣмъ чулъ да споменжтъ че и тѣ сж вѣзлибватъ, както искатъ да кажѣтъ нѣжкон. Казва са че нѣкоя мома стангла змѣвици т. е. жена на змѣя, но особни змѣвици да либятъ момчета или мъжъе е за таквозъ събитие нѣма никакво предаване. Когато напротивъ има предаване че кога змѣй са влиби въ нѣкоя мома

или жена, и безъ да е станжала змѣица, ако угади че е наклонна къмъ другото човѣка или че го изневѣри, убива ѝж не-премѣнно.

Змѣвитѣ задириятъ момичетата и любятъ ги всякога потайно отъ майкитѣ имъ, но майкитѣ всѣкога сж беспокоини за момичетата си да ги не залибятъ змѣеве, и всякога имъ даватъ предохранителни наставления. Тѣ имъ запрѣтватъ да взематъ отъ пѣтя ако намѣрятъ каквото и да е цвѣте, защото вѣрватъ, че змѣя нарочно го пуналъ на пѣтя, и която мома го вземе отъ него частъ змѣя ѝж залибвалъ и еще вечерята ѝ е явявалъ. Особенно са назн ако туй цвѣте лежи на пѣтя къмъ нѣкой кладенецъ или чешма, или ако са намѣрва въ нѣкой конекъ стѣпка. Туй явение си има причинитѣ както и тълкованьето си и за туй майкитѣ по прѣданье сж разни заплашвания гледатъ да отвращатъ момичетата отъ тѣзи наклонность да прибиратъ цвѣте отъ пѣтя.

При това отъ прѣданията става явно че змѣвитѣ любятъ и задириятъ момичета, додѣто най-послѣ ги увличатъ и тѣ ставатъ змѣици, но вдовицитѣ само ги любятъ и не ги правятъ змѣици. Ако ли залибятъ оженена ще ѝ запрѣти да са не схожда сж мѣжа си, иначе удача и неѣж и него. Оженени или вдовици ставатъ змѣици ако заченѣтъ и родятъ дѣте отъ змѣя.

Вобщо са вѣрва че жена која ѝж змѣй либи не умира отъ смъртъта си, но кога да е и както и да е смъртъта ѝ ще бѣде отъ змѣя. Вѣрватъ пакъ и казватъ че нѣкои добри змѣеве като залибятъ вѣрно обичатъ любовницитѣ си, обаждатъ имъ разни билки и цѣрове; болни които имаше нужуда идатъ да се обаждатъ на таквизъ жени за които има дума че ги либи змѣй, змѣевата любовница пита змѣя и той ѝ казва какви билки и бурени да набере или ги набира самъ той и ги донася да ги даде на болната и да ѝ каже да ги пие или да са полива сж тѣхъ и оздравва. Таквизи жени като остарѣятъ ставатъ вѣщници, и магесници, и бродници, и пакостици: снематъ мѣсеца, звѣздитѣ, вѣспиратъ теченьето на водитѣ и правятъ толкозъ злини и пакости на човѣцитѣ.

Казуватъ ѣще че заченѣто отъ змѣй дѣте са раждало сж опашка т. е. сж откуръ отзадъ и сж крилѣ т. е. сж дълги косми по рамото и подъ мишцитѣ и бивало юначно. И понеже тѣзи причудливости са случаватъ нѣкога, казуватъ че имало змѣйски сой въ рода на тѣй родено дѣте.

Тѣзи сж вѣрованията за змѣвитѣ, които сми чули у простия народъ, но не сми чули за страститѣ имъ да са извънредни и за човѣцитѣ които сж въ сношение сж тѣхъ да взематъ прозраченъ видъ, както ни това че тѣ иматъ волѣж и сила да са схождатъ сж любовницитѣ дори и подиръ смъртъта имъ.

За образа на змѣевитѣ вобщо са вѣрува че въ качеството на змѣй тѣ биватъ свѣтли като огненъ пѣртъ или змия, кога лѣтятъ, а като огненно кълбо кога са спуща и кога сж въ живѣлицата си; преобразавани на човѣци, тѣ ги прѣдставятъ като момци свѣтлооки и хубавци до толкозъ щото омаиватъ женския полъ сж хубостьта си, но има и разбъркани понятия. До нѣидѣ поня-

тията за змѣевитѣ сж разбъркани сж митологическитѣ понятия за самодивитѣ, както и сж по-стари нѣкои митологически прѣдания за слѣнцето.

До колкото сѣмъ азъ вникнѣлъ въ днешнитѣ повѣрїя за змѣевитѣ, народа ако и да смѣсва до нѣидѣ тѣхни нѣкои свойства сж онѣзи на самодивитѣ отличава ги пакъ отъ тѣхъ по вида и по образа ѣще и по това че не имъ отдаватъ невидимостъ както на самодивитѣ. Въ качеството на змѣй, тѣ си го прѣдставляватъ видимо като сжщество сияюще кога лети, и свѣтло кога почива въ живѣлицето си, но всякога видимо, тѣй сжщо и когато са преобразаватъ на човѣци, тѣ сж хубавци, но видими.

По пѣенитѣ и по нѣкои народни приказки забѣлѣзва са едно влиянье въ митологическитѣ понятия за змѣевитѣ сж онѣзи за слѣнцето. Змѣевитѣ са прѣдставятъ не само сиятелни и блестящи което е символъ на слѣнцето, но ѣще и въ свойствата и въ отношнїята имъ сж човѣцитѣ са вижда нѣкое сходство сж онова на слѣнцето по прѣдания спасени въ нѣкои стари пѣсни за него. Това що отдаватъ днесъ на змѣевитѣ, че любятъ женскитѣ, и ги похищаватъ това са вижда да са е отдавало нѣкога и на слѣнцето както потвѣрджаватъ това нѣкои стари пѣсни; доказателство на това имами ѣще и въ пѣенитѣ въ които по-прѣменно сръща са слѣнце вмѣсто змѣй и змѣй вмѣсто слѣнце.

Понятията за змѣевитѣ са сръщатъ до нѣидѣ смѣсени и сж понятнето за русалкитѣ, защото са чува да казуватъ че змѣевитѣ си отивали ужъ въ поне-дѣлникъ подиръ русалската недѣля; но това е прѣданье за русалкитѣ, за които са вѣрва че идатъ отъ нѣидѣ за презъ русалската недѣля и си отиватъ кой знае дѣ, слѣдъ като измине тѣзи недѣля.

Въ прѣданията за живѣлицата на змѣевитѣ че сж «високитѣ канари, широкитѣ пещери и дълбокитѣ пропасти,» трѣба да си наумѣвами онѣзи вулканически явления по тѣзи мѣста въ по-стари години, въ сияющето имъ летѣние, летѣнието на блудящитѣ огньове.

По свойствата които са отдаватъ на змѣевитѣ и по отношнїята имъ сж човѣцитѣ що имъ са приписуватъ, азъ идѣ до заключение, че повѣрїята за тѣхъ не сж отъ народната митология, но сж нови, привнесени, и не отъ грѣцката а отъ туреката митология, защото тѣзи понятия що са сръщатъ днесъ въ народа за тѣхъ много приличатъ сж тѣзи за Девовитѣ или Дивовитѣ у турекитѣ приказки и прѣдания, сж тѣзи само разлика, че както рекохми сж по-разбъркани сж нѣкои и отъ народната митология.

Най-послѣ ще забѣлѣжимъ че въ нѣкои пѣсни и прѣдания названьето змѣй и змѣица е мистическо, подъ което са разумѣватъ сжщества подобни намъ. Слѣдующитѣ пѣсни поясняватъ до нѣидѣ това що казахми и потвѣрджаватъ наши нѣкои прѣдположения.

Тодорка дума мамн си:
Женишъ ма мамо, годишъ ма,
Ала ма, мамо, не питашъ
Жени ли щж са или не
Тазъ зима тази година,
Не питашъ, мамо, не знаешъ
Че мене, мамо, змѣй либи
Змѣй либи, мамо, змѣй лѣжи.

Рада за вода ходила
На Николови кладенци,
Ходила и са вжрнала,
Сръща ѝ идатъ три змѣя,
Три змѣя, три огнейника.
Първия мина, замина,
И подиръ него втория
И той си Рада замина
Третия не я замина;
Най си той Радка задири,
Задири та ѝ думаше:
« Я сложи, Радо, кѣрчези,
И дай ми китка отъ чело,
Та постой да подумами . . . »
Рада на Змѣйна думаше:
« Недѣй ма, Змѣйно, недѣй ма,
Не ми е сега да чакамъ,
Че майка ми е злѣ болна
Отъ пуста треска огнида,
И ма за скоро проводи
Да но я сваря сѣсъ душа
Водица да ѝ донеса . . . »
Змѣйно на Рада думаше:
« Не думай, Радо, не лѣжи,
Я лѣжи, Радо, другого,
Байна си Змѣйна не лѣжи
Неможъ го зере излѣга.
Змѣйно сѣ ѣрка високо
И гледа, Змѣйно, широко,
Та сичко види и знаи.
Азъ видѣхъ, Радо, азъ зная,
Че не е болна майка ти.
Снощи прѣзъ вази прѣѣржкнахъ,
Надъ ваш' та жѣца сламена,
Майка ти магесницата,
Майка ти омайницата
По сръди-нощт станѣла,
Край огнь бѣше сѣднала,
Живи бѣ змѣи фанала,
Въ ново ги гърне турила,
Та ги на огнь печеше,
Сѣсъ бѣлъ ги бодилъ подѣлада,
Черни си думи нарича:
« Както са внятъ тѣзъ змѣи,
Тѣй да са внятъ, прѣвиватъ
За Рада Турци, Българи.
И третя вѣра Цигани . . . »
Не знаи, Радо, майка ти
Че тебе Змѣй та задири,
Че ти змѣица ша станишь. »
Туй рече не доизрече,
Змѣйно си Рада увлече
И я далеко завлече
По широкитѣ канари
Уѣзъ дълбокитѣ пещери.

Така сѣмъ чулъ и записалъ тѣзи пѣсенъ отъ машиха си, родена въ Зенги-овци, Еленски колиби, а порасла въ Чолаковата махала, село близу при Търново. Но напомнямъ си че сѣмъ я слушалъ и отъ вуйча си, старъ селеки гусларъ въ търновското село Вишовъ-Градъ, по сжщото съдържанье сж тѣзи само разлика, че вмѣсто три змѣя той я пѣеше три слѣнца и вмѣсто « не дѣй ма, змѣйно не дѣй ма, » пѣеше: « иди са не вижъ слѣнчице, » а на края не помня какъ свършаше. Сжщата пакъ пѣсенъ сѣмъ слушалъ и записалъ въ Търново отъ старата майка на покойния ми приятель и съученикъ Христа Драгановъ, така както слѣдува:

Кажри, пусти ядове!
Дигайте мѣгли, прахове,
Та затулѣте слѣнцето,
Слѣнцето ѣще мѣсеца,
Радка за вода отива
Дано я слѣнце не види . . .
Слѣнцето Радка сръшнало,
Че си на Радка думаше:
Радко ле мома хубава,
Богъ да убие майка ти,
Майка ти умрааницата,
Майка ти омайницата,
Омая земля и вода . . .
Змѣметъ живи ловеше,
Въ ново ги гърне туреше,
Сѣсъ бѣлъ ги бодилъ бодеше,
Бодеше и наричаше:
Както азъ бодж тѣзъ змѣе
Тѣй да са бодѣтъ иргени
За Радка мома хубава.

Цариградъ, 11 Мартъ, 1875.

Онова учреждение, което за Българина е осветено съ най-скъпоцѣнни трудове, съ най-огромни мъжки и съ най-тежки неволи, онова учреждение, което за Българина е най-високо, най-драгоцѣнно и най-свѣщенно съкровище, са зове *Българска Екзархия*. Като казвами *Екзархия*, ний разбирами отдѣлно учреждението не свързано съ никакви личности, съ никакви частности. Ний настоявами върху тѣзи точка защото има хора, за които учрежденията сж личноститѣ, които стоятъ на чело въ управлението на тѣзи учреждения, таквизъ хора, които като има да са боржтъ противъ частнитѣ личности не щаджтъ учреждението и блѣскаатъ го както свържжтъ. Че отъ това намѣсто да съборжтъ личноститѣ тѣ съсипватъ самото учреждение, тѣзи хора нито помислюватъ, нито искатъ да чуятъ да имъ приказвате за това. Тѣмъ е доволно че тѣ удовлетворяватъ своитѣ частни и лични омрази и паметозлобия, за по-нататѣкъ всичко огънь да гори.

Но нека оставимъ извѣстнитѣ тѣзи личности и да видимъ какъ стоимъ ний на спротивъ това учреждение, за което испотрошихми толкозъ жизненни сили. Отъ нашитѣ заблѣжки и размишления въ преминжлитѣ броеве, читателя е съгледалъ какъ ний посочихми най-нагледно отношенията на народа къмъ Екзархията. Ний казахми че най-непростителната наша погрѣшка е, дѣто непонятна хладнокръвность, равнодушие и студенина сж обзели по-многого наши общини и епархии по вѣнъ за общото дѣло. Неподкрѣпяна отъ вѣнъ, Екзархията не може да има онѣзи сила, онѣзи мощь, която отъ послѣ сами ний искаме отъ нейнитѣ постѣпки. «Върви напредъ, викатъ отвредъ на екзархийското ни Началство, а ний му вържимъ нозетѣ и ржцѣтъ», казваше ни тѣзи дни единъ нашъ приятель. И тѣзи дума е доволно истинна.

Това едно. Подиръ него идатъ онѣзи произволни постѣпки на нѣкои наши народни архипастири, произволни постѣпки, за които ний поменахми въ минжлия си брой. Като съставляюци части отъ Екзархийското Началство, на мѣсто да даватъ примѣръ на подражанье за укрѣпленнето и за поддържаннето на това началство, извѣстнитѣ владици съ своитѣ произволни дѣла отслабятъ самото началство и му нанасятъ поразителни удари.

Че това не е нито умно, нито износно за самитѣ тѣхъ, можжтъ отрѣче самото късогледитѣ, за каквито не бихми же-

дали да земемъ поменатитѣ владици.

Ний пакъ ще попитами Т. П. Търновскаго г. Илариона, Св. Пловдивскаго г. Панарета, защо сж оставили праздни постоветѣ си на синодални, та сж отишли въ епархиятѣ си? Какви важни, какви неотложни и нетърпими протакания на дѣла ги очакватъ та стоятъ тамъ?

Ами пѣкъ що вършатъ нашитѣ свѣтници, членоветѣ отъ Екзархийския Съвѣтъ, питатъ нашитѣ читатели. Да отговоримъ на тѣхнитѣ питання, не е толкозъ лесно, като вече тѣ изъ друго мѣсто чуватъ че свѣтницитѣ са занимавали само и само съ осигоряването на своитѣ заплати, че тѣ не слушали нищо и че тѣхното промѣняване било необходимо и други подобни.

Ний не можемъ да кажемъ че членоветѣ на Екзархийския Съвѣтъ сж отговорили напълно на своето послание. Не можемъ да кажемъ че тѣ сж изпълнили и изпълняватъ строго и буквално своитѣ длѣжности. Но питами онѣзи прокопсани людие, които сж ни проглушили ушитѣ съ викове и натаквания противъ свѣтницитѣ, ний ще ги попитами да ни отговорятъ чистосвѣстно: какви дѣла искатъ отъ свѣтницитѣ, когато всички тѣхни опитвания да работятъ, намѣрватъ прѣчка въ толкозъ извѣстни обстоятелства. Преди всичко като епархиятѣ не сж скопчани здраво и яко съ централното ни духовно началство, то и чиновницитѣ отъ това началство не можжтъ да притежаватъ онѣзи нравственна сила, чрезъ която би извършили това и онова. Подиръ това идатъ и подстореннитѣ подбутвания, които сж отъ естество да прѣчатъ не малко на всѣко опитване за нѣкое дѣло. Най-поселъ има и друго, което ний не можемъ да скриемъ при всичко че не ни е никакъ приятно да искаваме таквизъ неутишительни нѣща. Думата ни е за непълната хармония, която въ нѣкои случаи са проевлявала, както ни увѣрватъ, измежду мирянитѣ и духовнитѣ въ Екзархията.

Трѣба ли подиръ това да виками противъ свѣтницитѣ? Трѣба ли да исками отъ тѣхъ работи, за извършването на които са изисква по-друга срѣда, а не само таквазъ, въ каквато са намѣрва Екзархийския ни Съвѣтъ.

Да казва кой що ще, а нашето убѣждение е че отъ народа, отъ народното расположение наспротивъ Екзархията, отъ отношенията които този народъ държи наспротивъ своето духовно началство, зависи добрия или лошъ ходъ на народочерковнитѣ ни работи. Не е работа прочее да са обръщамии съ систематически върволицы отъ викове и крѣкания противъ Екзархията. Виковетѣ и крѣка-

нията сж свойства на неопитнитѣ, на зеленитѣ и не кадърнитѣ; тихо работенье, съгласно и задружно отиванье на напредъ, постоянно напѣганье и борба противъ спѣнкитѣ и препятствията, сж свойства на зрѣлостята и на разумностята.

Нег. Превѣсходителство Сафетъ-паша, министеръ на вѣнкашнитѣ работи, е отпавилъ до представителитѣ на Високата Порта по чуждина, една окржжна депеша, чрезъ която имъ явява че препирната, що са бѣше породила измежду испанския кабинетъ и Портата, е премахнжта подиръ иояснения дадени на Царското Правителство отъ Испанския кабинетъ. Читателитѣ ни знаятъ, че причината на тѣзи препирня бѣ дѣто новия младъ царъ бѣше испроводилъ особито писмо до ромжнския князь.

— Февзи бей, бивши градски начальникъ въ Стамбулъ, е опредѣленъ за търновски мютесарифинъ.

— Омеръ Февзи паша, солунски управитель, който отъ нѣколко време бѣше въ Столицата, заминж минжлата недѣля презъ Одринъ за срѣдоточнето на вилаета си.

— Споредъ турския вѣстникъ *Басиретъ*, Махмудъ Недимъ паша, главенъ Адански управитель, е приелъ заповѣдь да остави сѣдалището си и да дойде въ Цариградъ. Н. Превѣсход. ще предаде управлението на областята на вилаетския дестердаринъ.

— Увѣрватъ че питаньето за сумнителнитѣ еллински подданници, които живѣятъ въ Турско щѣло да влѣзе въ нова фаза. Правителството предлагало да са собере въ Цариградъ една конференция, която да разглѣда проекта предложень отъ г-на Рангави, бившии еллински посланникъ при В. Порта, и наслѣдника му г-на Симоса за рѣшението на това питанье. Царското Правителство като съобщило това на г-на Симоса, изявило желанье че той ще присѣтствува въ тая конференция лично, или чрезъ свой представителъ.

— Министерския Съвѣтъ разгледвалъ последньо единъ проектъ за разчистваньето на Дунава при Демиръ-Капия, съ щѣлъ да стане рѣката въ това мѣсто сгодна за плаванье на корабитѣ.

— Г-нъ Александръ С. Ексархъ, уредникъ и издатель на нѣкогашния *Цариградский Вѣстникъ*, а отъ нѣколко години насамъ *атташе* при турското посолство въ Парижъ, пристигна миналия петакъ въ Цариградъ.

— Намѣстникъ на Иерусалимския патриархъ е избранъ г-нъ Иоасафъ, Филелдфийски архиепископъ.

— Извличаме слѣдующето изъ една статия, обнародвана въ *Курие д'Орианъ*, по иерусалимскитѣ работи: «Иеруса-

лимската Патриархия не зависи ни най-малко от Цариградската; напротивъ тя има надъ послѣдната историческо преимущество; за това всѣко намѣсанье отъ страната на Фенеръ въ черковнитѣ работи на Палестина е не законно. и калугеритѣ отъ грѣцко происхождание, които са възбунтувахъ противъ своя законенъ началникъ (патриарха Кирила) и са отнесоха до Вселенския Патриархъ, направиха едно насилие на Источната Черкова. *Грѣцкия* Синодъ въ Иерусалимъ направи повече: той обяви Светитѣ Мѣста за народно притежанье, т. е. грѣцко. Това обявяване не може да са приеме. Ако отвори човѣкъ историята, ще намѣри че Арабитѣ Христиане, т. е. туземцитѣ, сж управлявали Иерусалимската Черкова. На 1517, когато Султанъ Селимъ завладѣ Палестина, даде на иерусалимския патриархъ Абдуллаха, Арабинъ, единъ Хатти-Шерифъ, съ който са потвърждавахъ неговитѣ правдини и привилегии. Въ този документъ, Абдуллахъ е нареченъ Патриархъ на Роментѣ, име, което не са дава особно на никоя народност, на никое племе, но на всичкитѣ православни живущи въ Светата Земя. По право, туземцитѣ трѣбва да иматъ черковното управление, а не калугери и попове *Грѣци*. Источнитѣ Черкови сж съвършено независими една отъ друга, а Вселенския Патриархъ има особно само почетно право на председателъ, право, което му е дадено само и само защото има престола си въ Столицата. . . .

— За халкидонски митрополитъ е избранъ г-нъ Калиникъ, бившии Ксантски митрополитъ.

— Прочитамъ въ *Кореспонденсъ Женева* *Отришениъ*: «Българитѣ що живѣятъ въ Австрия, правятъ голѣми парични жертви за да доставятъ на своитѣ съотечественници даромъ поучителни книги и еписания. Има само една мъчнотия; то е че австрийскитѣ печатници сж недостатъчни отъ къмъ български слова, поради което ставатъ голѣми разноски. Единъ търговецъ турски, който живѣе въ Виена, е поискалъ позволение за да основе една българска книгопечатница въ този градъ *за да може да запали*, както казва самъ въ своята просба «за своитѣ съотечественници една малка свѣщъ на исполинското свѣтило отъ умствената европейска култура.» Тая вѣстъ ний съобщаваме споредъ свѣдѣнията на *Фаръ дю Босфоръ*, извѣстенъ български и изобщо славенски неприятель. Ний не знаемъ за каква печатница отворена отъ турски търговецъ иска да каже *Кореспонденсъ Отришениъ*. Да не е за извѣстното онова отдѣленне на Българска Печатница *Янко Ковачевъ и Друж.*?

— Преди нѣколко време въ Търново са поминалъ Смиль Минковъ абаджия; той завѣщалъ на търновскитѣ училища хилядо гроша. Вѣчна му паметъ и легка му прѣстъ!

— Многобройни и силни земетръсения сж станжли напоследньо въ Дунавския Вилаетъ. За добра честь нема никаква злочестина да е послѣдвала.

— Пишатъ отъ Габрово: «Главното училище върви твърдѣ добрѣ. Мисълта къмъ ученолюбието завзема Габровци отъ нѣколко години насамъ да основатъ единъ български университетъ. Дано това желанье на тия родолюбиви граждани са увѣчаеше съ сполука!»

— Отъ Орѣхово явяватъ, че послѣствие на голѣмитѣ снѣгове, които паднали въ това окръжие, жителитѣ немало какво да ѣдѣтъ. Сжщо така и добитакъ мрѣлъ отъ гладъ по причина на неманье слама. Въ Никополско окръжие хората са хранили съ сухи крупы и разболѣвали са. Въ Свѣшовското, Плъвенското, Ловченското, Севлиевето и Габровското окръжия сжщитѣ лопешени са осѣщали и много човѣци и добитакъ измрѣли отъ гладъ, както и много цѣтници измрѣзали по цѣтищата. Такожде и отъ Татаръ-Пазарджишкото окръжие явяватъ че зимата била много люта. И тамъ хората немало съ що да прехранятъ добитакъ си.

— Пишатъ отъ Руссе: «Вѣстника «Дунавъ» е плененъ съ депешы отъ много мѣста на областта за жалостното положение не само на скотовѣдцитѣ, нъ и на сжщитѣ селени жители, отъ които даже имало и умрѣли отъ гладъ. — Нашия митрополитъ г-нъ Григорий са приготвюва да трѣгне вече за Цариградъ щомъ са оправи времето и да занеме поста си на синодаленъ въ Ексархията. Епископа г-нъ Климентъ Браницкий ще остане намѣстникъ въ митрополията.»

— Пишатъ ни отъ Солунъ: «Овдешнитѣ Бугари неке са сторатъ люгье. Жалко за толкото жертви що учиниха за нхното свѣтяване, както нѣкогашната *Македонска Дружина*, така и нинѣшното *Настоятелство за бѣднитѣ училища*. Нашитѣ братья отъ овие страни никакъ нѣматъ свои си убѣждения; кой на кадѣ ги потегли, они сж готови на тамо да ходатъ, стига да иматъ вещественъ интересъ. Това до нѣкадѣ оправдава неказанната за тѣхъ дума: *Дайте ни пари, да станемъ Бугари*. За това нехарно положение на македонскитѣ ни братья сж виновати нашитѣ сънародници отъ другитѣ мѣста на нашата татковина, защото ги научиха все на готово, а не ги оставиха и самички да са погрижатъ за себѣ си. — Нег. Преосвещенство г-нъ Рафайлъ, униатско владика, хвати постоянна кука во Солунъ

и чака съ нетърпѣние да му даде валията ни *емирнаме* да излѣзе за Струмичката, Мелничката, Петричката и Малешовската епархии. Това ни много наскърбява, като не знаемъ какъвъ край ке даде това питанье, т. е. кое отъ тритѣ ке спечели: Ексархията ли, Патриаршията ли, или пакъ Униатитѣ? Истиямитѣ що се сториха? Кога ке бидатъ?»

— Пишатъ ни отъ Браила, че тамошнитѣ Българи, турски подданници, испратили до Великия Везиръ една жалба, подписана отъ стотина души, съ която молѣтъ Н. Височество щото В. Порта да испрати въ тоя градъ за турски консулъ нѣкой Българинъ, защото досегашния, като билъ Гръкъ, толкова не гледалъ (?) добрѣ Българитѣ. *Фаръ дю Босфоръ*, отъ вчера, казва че Данжшъ ефенди, главенъ агентинъ на В. Порта въ Румѣния, пристигналъ въ Руссе.

НАПОМНЮВАНЬЕ.

Ето петия брой на *Денъ* вече излѣзва на бѣлъ свѣтъ, а ние немаме още отъ повечето мѣста изъ нашенко отговоръ по колко листа да испращаме отъ списаньето си. Излишно е да казваме до колко едно вѣстникареко предприятие е мъчно въ началото, особито у насъ. Излишно е да казваме, че единъ български вѣстникарь неподкрѣпенъ отъ своитѣ подписници о-време и ненасърдченъ както трѣбва бива принуденъ или да захвърли занятieto си, или пъкъ да извършва длъжността си безъ присърдце, нещлно и даже съ немарливостъ. Примѣри имаме доволно и тѣ сж познати, та немаме потреба отъ привожданьето имъ.

За това ние са обръщаме тоя пѣтъ къмъ всички читалища и частни лица, до които сме испращале листа си, та ги молимъ най-убѣдително да побързатъ да ни явѣтъ по колко листа да имъ пращаме за напѣдъ. Тѣ ще ни направятъ тоже една много голѣма услуга ако са погрижатъ въ сжщото време да сбержтъ и ни испратѣтъ стойността на колкото листовце желяжтъ да имъ испращаме.

Това ние очакваме да ни сторятъ съ първа поща. Инакъ, ние ще са видимъ принудени да не испращаме отъ шестия брой ни единъ листъ на онѣзи, които не са обадятъ.

Въ 4-я брой на *Денъ* сж станале следнитѣ печатни погрѣшки: На стр. 7, стълбъ 3, редъ 10 и 11, вмѣсто «преведени и одобрени отъ Царската Ценсура», чети «прегледани и позволени отъ Царската Ценсура». Така и на стр. 8, редъ 72, вмѣсто «пълна вѣра и умѣренната република», чети «пълна вѣра въ умѣренната република».

— Като са говорѣ въ особитѣ членъ за Ексархията и епархитѣ въ 3-я бр. на *Денъ*, Самоковската Епархия са причисли въ реда на ония, които малко са грижатъ за състоянieto и заягчаваньето на Ексархията. Това е една погрѣшка, вмжкната по несгѣдване, която бързаме да поправимъ. Ние правимъ това съ удоволствие толкозь повече, защото Н. Преосвещенство Св.-Самоковский е единъ отъ ония владци, които най-о-време сж извършили своитѣ длъжности къмъ Ексархийското ни Началство.

ВЪНКАШНИ НОВИНИ.

«Едничката новина, казва *Фарз дю Босфоръ*, що ни съобщава нашия кореспондентинъ изъ Петербургъ, е че са усѣща скорото замѣняване на г-нъ Вестмана съ г-нъ Стремусова за писарь въ министерството на външнитѣ работи. Г-нъ Стремусовъ е познатъ по своитѣ славенофилски мнѣния. Неговото название ще насочи въ полемиката на руското правителство едно разбуждане въ полза на Славенитѣ по чужбина, които бѣхж оставени на сами тѣхъ-си преди двѣ години, за да са помири Русия съ Австрия.» *Фарз дю Босфоръ* е дълбокъ политикъ, високъ дипломатъ и неговитѣ забѣлжвания струватъ твърдѣ много. Гръцкия мозъкъ е въ състояние да извади вредително за човѣчеството дору и залъзването на слънцето; но има ли кой да слуша тѣзи тънкоумни наши едновѣрни братия? Както щете, а *Фарз дю Босфоръ* не ще са възгечтиса токо тѣй отъ девиза: *да гони всичко което мирише на славенско.*

Додѣто въ Германия една върла борба са държи противо папството и неговитѣ хора, ултрамонтанцитѣ; додѣто поразено и отчаянно въ своята люлка, въ Италия, ултрамонтанското духовенство търси подкрѣпление и сила тамъ дѣто нѣма ни бѣлѣгъ отъ тѣхъ. Испания, тѣзи не малко страждуща страна, която е платила многогодишни скѣпни жертви за дѣто е била подѣ влиянето на незунитѣ; Испания подѣ управлението на сина на Изабелла II простира ржка за помощъ къмъ Папата. Младия царъ Алфонсъ е издалъ окръжно писмо до всички учители, да внимаващъ што въ прѣданията на уроцитѣ си да не докачатъ въ нѣщо католическото вѣронеповѣдане и Св. Папа. Отъ смисълъта на това писмо, става ясно че Алфонсъ иска да приготви подданици за таквозъ състояние, въ каквото тѣ би били най-смирено и покорно стадо за единъ овчеръ, какъвто е Папата

За онова царевнице, което са зове Гръция и което на нашитѣ е познато подѣ името Мора, ний не сми казали йоще нищо за това мѣсто. А и що има да говоримъ за него? — Съ хора таквизъ каквито сж потомцитѣ на старитѣ Еллини; съ хора таквизъ, които бѣлнуватъ само и само *мегали идеи*, които са кордисеватъ съ своето славно прошедше и които не погледватъ на настоящето си; съ таквизъ хора що са върши? — Нищо или комахай нищо. За това за Гръция са чува нѣщо само тогазъ, когато свалятъ министерство, качатъ министерство; когато двѣ партии са борятъ и прочее.

Тѣй, напримѣрь, послѣдняя една телеграмма изъ Атина, извѣстява че нѣкои министерски депутати сж отишли въ този градъ, но опитванията имъ да докаратъ една спогодба, едно помиряване измежду сѣществующитѣ партии, отишли на юхъ. Каимени Еллини! И тѣ мислятъ че сж дошли на тозъ свѣтъ да бждѣтъ водители и просвѣтителни на всички сѣществующи племена!

Засѣданъето на сръбската скупщина на 1 Мартъ (н. к.) е било отъ най-шумнитѣ. Единъ народенъ представитель, Михаилъ Лазаревичъ, застанжлъ на трибуната и далъ нѣкои тайни разеснения относително до кървавата катастрофа на Топчидере. Понеже било хвърлено подозрѣние на двѣ лица, твърдѣ познати; понеже вѣстникъ *Домишлянъ* и други сръбски вѣстници били поменжли за тѣзи подозрителни личности; понеже и самъ г-нъ Лазаревичъ други пѣтъ билъ далъ рапортъ върху това, а нищо не са зело подѣ внимание, той поднеслъ този пѣтъ пакъ доноситѣ си, придруженъ отъ нѣколко свои събратия. Като прѣсѣдника на скупщината не зель твърдѣ сериозно думитѣ на г-нъ Лазаревичъ, преширня голѣма избухнѣла. Вишегласието рѣшило да се продължи разгледването на тѣзи работа. Отъ туй става ясно че Чумичъ е принуденъ да даде точенъ и скорошенъ отговоръ на това питанье.

По прѣвени новини изъ Сръбско сж че сегашното министерство, което е доволно радикално и състон отъ сръбската омладина, е расклатено. Г. Гарашанинъ, началникъ на консервативната партия, е предложилъ на князь Милана свикването на една голѣма народна скупщина, която би разгледала сръбската конституция въ единъ съхранителенъ видъ. Началника на вишегласието, което е радикално, поддържалъ противното мнѣние, сврѣчъ че конституцията трѣба да са разгледа радикално. Това послѣдно предложение ще са приеме, казва дописника на *Кореспондансъ Отришненъ*, отъ това ще послѣдва распуцанье на скупщината и избиране на бждѣщето министерство Мариневичъ.

РАЗНИ РАБОТИ.

Френската академия ще опредѣли за първи пѣтъ тѣзи година тригодишната награда 3,000 франки основана отъ извѣстния покоенъ историкъ г. Гизо. Тѣзи награда ще са даде за най-сполучението списание обнародвано въ послѣднитѣ три години върху едната отъ голѣмитѣ епохи на френската литература, отъ поражданъето и до сега.

Много е злочесто положението на сѣтнитѣ сиромаси въ Лондонъ. Като пристигватъ до тамъ што да умираатъ за комаче хлѣбецъ, английското правителство е принудено да разхвърля върху населението единъ данѣкъ за сѣтнитѣ сиромаси. Има особити сиропиталица — работници, дѣто, които немаатъ пропитанье, живѣятъ и са хранятъ. На послѣдно броя на тия злочести сиромаси е порасалъ на 93,051 души. Отъ тѣхъ 36,052 са хранятъ въ сиропиталищата, а останжлитѣ са поддържатъ на частни живѣлища.

Въ Сахране, село въ казанлъшко окръжие, една Българка родила въ една и сжщата ноцъ четири дѣца — двѣ момчета и двѣ момичета. Следъ нѣколко дѣня едното отъ тѣхъ умрѣло, а другитѣ три сж живи.

Мили-Христина. — Помежду чудовищата, представени въ Парижъ на 1873 г., имало е едно такова, което са отличавало по нѣкои особити черти отъ другитѣ. То имало двѣ глави чете-

ри ржѣ и четири крака. Г-нъ Докторъ Фурне говорилъ за него въ академията на нравственитѣ и политически науки. Той е изучилъ внимателно всичко, което са отная до физическия, нравственния и умственния животъ на това двойно сѣщество.

Мили-Христина са е родила, или по-право, сж родени на Юлий 1851 год. отъ баща Йегръ и отъ майка мелязъ (*мюлатреса*).

Тѣзи двѣ момичета сж слѣпени въ крѣста; хранителнитѣ имъ органи сж едни; една сж; една кръвь тече въ жилитѣ имъ; но индивидуалността имъ са отличавало по независимостта на ума. Така Мили-Христина говорятъ два языка, английски и германски, и когазъ едната са разговаря по германски, другата приказва английски.

Ако тѣзи двѣ момичета праятъ едно сѣщество въ отношение на повечето свои физиологически служби, но тѣ сж двѣ отдѣлени личности отъ кжмъ мозжка си, отъ кжмъ размислителнитѣ си способности. Трѣбва да ви кажж при това че тѣ имаатъ голѣмо приличье въ начина на мислянето и на усѣщанъето си.

Приказватъ че една вечеръ, когато били въ Парижъ, Христина казала на сестра си: «Работитѣ ни отиватъ добрѣ. Подирѣ малко ний ще имаме единъ *отелъ* и една кола съ четири коне.» Мили въздхнж. Тѣй е, отговори Мили, но безъ друго двѣ кола цѣхж да бждѣтъ за насъ по-добрѣ ако това бѣше възможно.

Но по злощастие, ако и забогатѣли, еднопрекъване и слѣдователно раздѣление немжеше да са направи. Вѣска хирургическа операция предприета щѣше да причини непременно смъртъта имъ, нѣщо което не щѣше да дйде на смѣтката на водача, който ги развождаше по образованитѣ страни, та печеляше съ тѣхъ не малко парички.

Парижъ са е забавлявалъ съ Мили-Христина, както са бѣше развличалъ *Ивисора* съ Рита-Христина, чудовище на Сасари, какъ не по-малко са забавлява и съ Сиаменскитѣ братя, които му бѣ проводилъ красния Йелокъ и които умрѣхж, миналата година, разбира са сжщия день, но въ растоянье на единъ или на два часа.

Дружество противъ мжченъето на добитакъ. — Преди петъ години въ Пеца са състави едно дружество противъ мжченъето на добитакъ. Сѣки, който желае, може да са запише членъ въ това дружество, ще плаща само единъ флоринъ, или 10 гр. Ние не познаваме другина родъ който да мжчи и бие добитакъ си тѣй, както насъ. Въ Англия има законъ да назавать оногова, който бие и мжчи добитакъ си. Арабитѣ обичатъ конетѣ, както дѣцата си. Ами ние? Ние са обхождаме най-свирѣпо съ добитакъ си! Хората съставятъ и дружества за да са дигне мжченъето и биенъето на добитакъ. Трѣба и ние да бждемъ по-милостиви къмъ горкия добитакъ, който ни върши толкова работа.

ПРОМИШЛЕНИЕ, Бъл. Печатарско Дружество Въ Цариградъ.

Ява са на всичкитѣ акционери на Бъл. Печ. Дружество Промышление, да испратятъ до Настоятелството билетитѣ на акциитѣ си, да имъ са приложи печалата на истеклата година.

Настоятелството,